

UCHWAŁA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 22 sierpnia 1991 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdań z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1990 r., o bilansie płatniczym Rzeczypospolitej Polskiej za rok 1990, z gospodarki środkami Centralnego Funduszu Rozwoju Nauki i Techniki w 1990 r., z wykonania Funduszu Rozwoju Kultury za 1990 r. oraz w sprawie udzielenia Rządowi absolutorium.

I. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjmuje:

- sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1990 r.,
- bilans płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej za 1990 r.,
- sprawozdanie z gospodarki środkami Centralnego Funduszu Rozwoju Nauki i Techniki w 1990 r.,
- sprawozdanie z wykonania Funduszu Rozwoju Kultury za 1990 r.

II. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej udziela Rządowi absolutorium za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1990 r.

III. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza jednak, że:

1. Wyniki gospodarcze uzyskane w roku 1990 zasadniczo i niekorzystnie odbiegają od założeń dotyczących wielkości dochodu narodowego, płac realnych, bezrobocia itp. zawartych w programie, który przedłożony został przez Rząd w październiku 1989 r. i przyjęty do wiadomości przez Sejm. Rząd mimo tych rozbieżności nie przedstawił w trakcie roku korekty programu. Między innymi Rząd nie przedstawił wniosku o zmianę uchwały Sejmu w sprawie bilansu płat-

niczego, mimo że kształtował się on diametralnie odmiennie już od pierwszych miesięcy roku 1990.

2. Zasadniczym negatywnym zjawiskiem roku 1990 była bardzo głęboka recesja. Mimo uchwały Sejmu z dnia 11 października 1990 r. Rząd nie podjął istotnych działań, które sprzyjałyby zmniejszeniu skali recesji.

3. Rząd nie zrealizował niektórych uchwał Sejmu dotyczących spraw gospodarczych. W szczególności nie został przedstawiony Sejmowi projekt ustawy o podatku od zużycia surowców i materiałów zanieczyszczających środowisko oraz nie przedstawiono programu likwidacji przywilejów różnych grup społeczno-zawodowych. Rząd nie wywiązał się również z obowiązku przedstawienia programu restrukturyzacji gospodarki w powiązaniu z polityką przemysłową.

4. Zmiany wprowadzone uchwałą nr 96/90 Rady Ministrów, zmieniające dochody i wydatki budżetu państwa, jakkolwiek nie budzą wątpliwości merytorycznych, przekroczyły granice upoważnień wynikających z ustawy budżetowej.

5. Nie było dostatecznej kontroli nad kształtowaniem się obrotów handlu zagranicznego w rublach transferowych, a w rezultacie nastąpił nadmierny wzrost dodatniego salda handlowego, rozliczanego w rublach transferowych. Jest to tylko w części uzasadnione polityką wspierania eksportu polskich produktów. Istotną część wysokiego salda powstała na skutek reeksportu wyrobów sprowadzanych z krajów, z którymi Polska rozliczała się w wolnych dewizach.

6. Mimo ogólnej pozytywnej oceny wydatkowania środków Funduszu Rozwoju Kultury, pojawiły się w tej dziedzinie bardzo niepokojące zjawiska regresu.

7. Rząd nie podejmował dostatecznych działań zapewniających uzyskanie przez budżet należnych wpływów z podatków i innych płatności. W szczególności podkreślić należy, że:

- a) obrót importowanymi lekami znajdował się w ogromnej mierze poza kontrolą, w rezultacie czego wydatki budżetu na finansowanie zakupu leków pochodzących z importu były znacznie wyższe od niezbędnych,
- b) nie podjęto energicznego działania zmierzającego do opodatkowania handlu okrężnego. W konsekwencji tego nastąpiły istotne ubytki wpływów do budżetu państwa, a ponadto brak dostatecznych działań zmierzających do unormowania handlu okrężnego był przyczyną zagrożeń sanitarnych,
- c) w polityce celnej nie zostały podjęte na czas inicjatywy legislacyjne, które ułatwiałyby przeciwdziałanie zakupom importowanym realizowanym bez wnoszenia opłat celnych i podatkowych. Mimo zasadniczych zmian w proporcjach importu i eksportu (a głównie szybkiego wzrostu importu dóbr konsumpcyjnych), Rząd nie podjął działań zmierzających do podwyższenia bardzo niskich w II półroczu 1990 r. stawek celnych. Polityka ta postawiła w niesłychanie trudnej sytuacji szereg branż przemysłu oraz rolnictwo, a także była niekorzystna dla budżetu państwa i bilansu płatniczego,
- d) z powodu luk podatkowych w zakresie opodatkowania importu realizowanego przez spółki cywilne nastąpiły

duże ubytki wpływów do budżetu państwa, a spółki te bez racjonalnych przyczyn uzyskały korzystniejszą sytuację niż inne rodzaje podmiotów gospodarczych,

- e) nastąpiły bardzo poważne nieprawidłowości w zakresie importu alkoholu, a w szczególności jego opodatkowania. Także z tego tytułu straty budżetu państwa były bardzo wysokie,
- f) poważne nieprawidłowości pojawiły się w opodatkowaniu kasyn gry; również w tym przypadku prowadziło to do utraty wpływów do budżetu państwa,
- g) ze względu na brak wystarczającego nadzoru nad działalnością prywatnych kantorów wymiany walut, znaczna część tej działalności miała charakter nie ewidencjonowany, co doprowadziło do zmniejszenia wpływów podatku dochodowego i obrotowego od tych podmiotów gospodarczych,
- h) w sytuacji napiętego budżetu błędem było zaniechanie częściowego poboru podatku dochodowego z tytułu różnic kursowych. Decyzja taka znacznie uszczupliła dochody budżetu państwa.

8. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z zaniepokojeniem stwierdza, że w roku 1990 mimo istotnych zmian systemowych nastąpiło poważne ograniczenie aktywności gospodarczej, duże zmniejszenie spożycia i spadek bezpieczeństwa socjalnego. Dochody budżetu państwa nie były egzekwowane w sposób gwarantujący równomierne obciążenie działalności gospodarczej prowadzonej przez podmioty należące do różnych sektorów.

Dochody budżetu państwa wskutek błędów w polityce podatkowej i zaniedbań w egzekwowaniu należności na rzecz budżetu uległy ograniczeniu.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej oczekuje od Najwyższej Izby Kontroli, że w prowadzonych aktualnie badaniach podejmie szczególnie kwestie wymienione w punktach 5, 7 (a, b, c, d, g) i przedstawi Sejmowi odpowiedni raport.